

М.І.Мушинка (Пряшів, Словаччина)

**НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ "НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА СЛОВАЦЬКОЇ
РЕСПУБЛІКИ ПІСЛЯ 1989 РОКУ"**

13–15 червня 2005 р. в Конгресовому центрі „Академія” в Старій Лесній у Високих Татрах відбулася наукова конференція на тему „Національна політика Словацької республіки після 1989 року”, яку організував Інститут суспільних наук Словацької академії наук (Кошице). На конференції, в якій брали участь науковці з різних словацьких та закордонних установ, було виголошено 25 доповідей. Головну („Історичний та соціально-психологічний контекст політики Словацької республіки по відношенню до етнічних менших”) зачитала *Віра Бачова* (Кошице). *Ладислав Орос* (Кошице) говорив про права національних меншин у

міжнародних договорах і їх застосування в Словаччині, а *Моймир Бенджа* (Братислава) – про національну політику в Європейському Союзі. *Марцела Гбурова* та *Мартин Пекар* (Пряшів) доповідали про зміну національної політики Словаччини після розпаду Чехословаччини 1992 р. і її перспективи.

Після одинадцятьох вступних (загалом теоретичних) виступів, надійшла черга доповідей про конкретне застосування національної політики уряду Словаччини до окремих етнічних меншин: німців (*Соња Габздилова* та *Мілан Олейник*), євреїв (*Петер Салнер*, *Катерина Градська* та *Едвард Нижнянський*), ромів (*Анна Юрова*, *Олександр Мушинка*), угорців (*Ласло Сарка*, *Йозеф Кіш* та *Штефан Шутай*) і русинів-українців.

Русинам-українцям на цій престижній конференції було присвячено чотири доповіді. Директор Інституту суспільних наук *Маріан Гайдош* та науковий співробітник цього інституту *Станіслав Конечний* розглянули ставлення окремих урядів Словацької республіки (Моравки, Мечіара й Дзуринди) до русинів-українців. Уже перший уряд Словаччини розділив цю національність на дві – русинів і українців, і кожному з них фінансував окремо. Наступні уряди на підставі демографічної статистики систематично скорочували фонди на розвиток культури даної національності, довівши їх до мінімуму. *Анна Плішкова* у своїй доповіді наголосила, що навіть ці мінімальні фонди, призначені на підтримку культури національних меншин, часто густо використовуються не за призначенням. *Петро Шолтес* накреслив перспективи дальшого розвитку української національності в умовах Європейського Союзу. На його думку, асиміляція русинів-українців із майоритним словацьким населенням триватиме. У майбутньому можна очікувати припливу в Словаччину українців із України, які на ринку праці заповнюватимуть місця словаків, що вирушають за кращим заробітком до інших країн ЄС. Тема доповіді *Миколи Мушинки* була присвячена дослідженню народної культури русинів-українців Словаччини після 1989 р.

Майже після кожного блоку доповідей відбувалася жвава дискусія. Особливо бурхливою вона була після доповіді *Олександра Мушинки*, який на конкретних прикладах довів, що вся підтримка уряду Словаччини, надавана ромам, спрямована не на їхню інтеграцію, а на сегрегацію, тобто ізоляцію від майоритного суспільства.

Наукова конференція була складовою святкування 30-ліття від часу заснування Інституту суспільних наук САН (Кошице), першим директором якого був українець *Юрій Бришкар*, уродженець села Ряшів Бардіївського округу. У святкуванні брали участь представники різних державних та наукових установ Словаччини й закордоння. Професор *Степан Віднянський* (Київ), вітаючи інститут від імені Інституту історії України Національної академії наук України, передав його дирекції щойно видані перші два томи шеститомної „Енциклопедії історії України”, висловивши сподівання, що в майбутньому наукові стосунки між Інститутом суспільних наук САН та Інститутом історії України НАНУ поглиблюватимуться.